Profilacija u koridoru

Marijana Hameršak, Iva Pleše

Vrlo brzo nakon **dugog migracijskog ljeta** 2015. godine i uspostavljanja državno toleriranog ili organiziranog tranzita **izbjeglica** do središnjih zemalja EU, zemlje duž **balkanskog koridora** počele su provoditi selekciju izbjeglica, odnosno razlikovanje „izbjeglica od ekonomskih migranata“ koje se u Hrvatskoj ponekad i službeno nazivalo profilacijom. Prema izvješćima organizacija prisutnih na terenu, profilacija se u **kampu u Slavonskom Brodu** počela provoditi 18. studenoga 2015. godine, kada je iz ranog jutarnjeg vlaka izdvojeno 110 osoba, uglavnom muškaraca, iz zemalja kao što su Libanon, Pakistan, Nepal, Bangladeš, Maroko, Somalija i Obala Bjelokosti, dok se u Sloveniji počela provoditi nekoliko dana ranije kada je policija u **kampu u** Dobovi izdvojila i u detenciju u Postojni uputila 71 muškarca iz Maroka (usp. Hameršak i Pleše 2017: 25).

Kada je uvedena, profilacija je podrazumijevala isključivanje svih koji ne dolaze iz Afganistana, Sirije i Iraka (v. **SIA**) da bi s vremenom postajala sve restriktivnija. Nakon što je u veljači 2016. godine na zajedničkom sastanku ravnatelja policija Austrije, Slovenije, Hrvatske, Srbije i Makedonije zaključeno da se „migrantski tijek duž zapadnobalkanske rute treba smanjiti na najmanju moguću mjeru“, kretanje koridorom više nije bilo dozvoljeno ni osobama iz Afganistana. U praksi se pak profilacija oslanjala na selekciju prema dostupnim dokumentima, zemlji, regiji ili mjestu porijekla ili tranzita, izgledu i boji kože, lingvističkim i geografskim *ad hoc* testiranjima, **kapciozno isključujućim pitanjima,** zastrašivanju i nasilju (Banich et al. 2016a i 2016b). Slijedom ove, s vremenom sve rigoroznije, a istodobno vrlo improvizirane selekcije sve se više izbjeglica kretalo **kontrakoridorom**, dok se broj ljudi koji su se kretali koridorom prema zapadu kontinuirano smanjivao, čime su se stvarali uvjeti za zaustavljanje tog smjera kretanja bez većih izgreda (usp. Beznec et al. 2016: 49). Profilacija je, osim toga, dovodila i do razdvajanja obitelji ili raslojavanja među izbjeglicama. Filtriranje prema državama porijekla generiralo je, naime, i hijerarhizaciju izbjeglištva i unutrašnju polarizaciju među onima koji su putovali koridorom, razdvajajući ih na "us, the real refugees and others", kako je to u kampu u Slavonskom Brodu formulirao i mladić iz Sirije ubacujući se u naš razgovor s njegovim vršnjakom iz Afganistana.

23. 4. 2022.

Literatura

Banich, Selma, Lukas Gerbig i Adrienne Homberger. 2016a. *Report on Systemic Police Violence and Push-Backs against Non-SIA People Conducted by Croatian Authorities*.

Banich, Selma, Sunčica Brnardić, Marijana Hameršak, Sara Kekuš, Iva Marčetić, Mojca Piškor i Magda Sindičić. 2016b. *Izvješće o sustavnom kršenju ljudskih prava u zatvorenim dijelovima Zimskog prihvatno-tranzitnog centra u Slavonskom Brodu, od strane hrvatskih vlasti*.

Beznec, Barbara, Marc Speer i Marta Stojić Mitrović. 2016. *Governing the Balkan Route. Macedonia, Serbia and European Border Regime*. Beograd: Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europe.

Hameršak, Marijana i Iva Pleše. 2017. "Zarobljeni u kretanju. O hrvatskoj dionici balkanskog koridora“. U *Kamp, koridor, granica. Studije izbjeglištva u suvremenom hrvatskom kontekstu*. Emina Bužinkić i Marijana Hameršak, ur. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, Centar za mirovne studije, Fakultet političkih znanosti – Centar za istraživanje etničnosti, državljanstva i migracija, 9-39.